

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálne gazdovanie.

Chudobnú sedľač až do nekonečna zdierať storakými poplatkami, a takto nahromadené miliony nemilo Bohu rozhadzovať kadeakým boháčom židovským a cudzozemcom: to hľa je liberálne gazdovanie.

Neminie toho dňa, že nemuseli by sme obdivovať kam diaľ peknejšie pokroky takéhoto gazdovania liberálneho.

Tak sa to gazdovalo pri stavaní novej budovy snemovej; tak, a ešte peknejšie dogazdovali zas aj s novým reťazovým mostom na konci Košuthovej cesty čez Dunaj stavanom. Most tento mal byť zázrakom sveta, i rozumie sa, že stál ťažké milióny. Ešte minulú jaseň mal sa slavnostne oddať verejnej premávke, ale keď bolo už všetko hotové na ňom a rozobraly sa ohromné lešenia, vtedy až ukázalo sa, že tento nový veľkolepý most už treba dať zreparovať, ačpráve ani jedna živá duša neprešla ešte čezeň. Najprv povedalo sa, že reparačia potrvá asi 3 mesiace a že nebude to viacej stáť iba mizerných 200 tisíciek. Neskôršie zase len dali si preskúmať toho zázraka svojho i zbadali, že veru tá reparačia mosta potrvá trochu viacej než tri mesiace, ale že roku 1903. na podzim bude most konečne predsa hotový. Že ale koľko to všetko trov stáť bude a kto je tu zodpovedný za takú ztratu, kto je vinný za takéto pekné gazdovanie: o to sa liberáli nestarajú. Keď chudobný remeselníček má nešťastie a nemôže dohotoviť objednanú prácu na čas, abo natrafil na zlý material a jeho práca nezodpovedá podmienkam objednávateľa, to si ten chudobný remeselníček môže potom prácu takú zaniest pekne nazad, nedostane za ňu ani krajciara a musí pri

tejto škode mlčať, hoc by následkom tej škody i s celou rodinou hladovať a psotu tref musel. Ale keď bohatí páni liberálni vykumštujú taký zázračný most, ktorý hneď po zakončenej stavbe začne sa kaziť a sa môže ešte aj naraz len skydnúť všetek do Dunaja, tu hľa už potom nie je nikto zodpovedný a škody žiadnej znášať nemusí.

Albert, nebohý kráľ sasský.

Lebo taký most robí sa za ľudské peniaze a ľud je na to, aby platil liberálnym pánom koľko sa im len tých poplatkov vymysleť uráči. Čo sa robí za tie ľudské peniaze a ako sa gazduje s nimi, do toho ty, ľudu daňujúci, nos svoj nevstrkaj, bo liberáli ňa potrebujú len na to, abys zaplatil do krajiara, čo ty oni platiť rozkážu. S peniazmi tebou splatenými nakladať, to je výnimečné právo liberálov. A preto oni dľa tohoto svojho práva rozbehnú sa hneď a hneď do stavania takých zázrakov, ako je ten most nepodarený.

Samosebou už bola to neslýchaná opovážlivosť pustíť sa do tej stavby. Lebo predsa to aj malé decko tu v Pešti dobre zná, že na budínskom brehu Dunaja práve tam, kde dva hlavné pilliery nového mosta postavené a reťaze celý most držiace upevnené sú, jesto samý prameň a to k tomu ešte prameň horúcej minerálnej vody. Veď s jednej strany budínskeho prôčelia mosta, v bezprostrednej blízkosti sú kúpele Rudaš, s druhej rácske kúpele. Aj to vie každý, že skaly vrchu sv. Gellérta práve pre vplyv tých horúcich stokov bolo treba regulovať, bo následkom tých stokov rozmelnujú sa. O tomto všetkom museli dobre vedieť aj páni stavitelia mosta a tak aj to im malo prísť na myseľ, že tie horúce stoky nebudú šetriť ani skaly toho fundamentu, na ktorý postavené sú tie ohromné piliere mosta.

Teraz pravda, keď most držiace reťaze a piliery začínajú sa hýbať pod hrozitanskou farchou mosta, treba bude mimoriadnymi prostriedkami ratovať a upevniť oba brehy mosta. Bo nielen na budínskej lež aj na peštianskej strane hýbe sa následkom ohromnej farchy breh celý na tolko, že na hodný kus od mosta pohnula sa zem celá a puknula nie len bašta nová, stavaná pri starom vnútornomestskom kostole, lež prasklo prôčelie a veža aj samého kostola.

Liberálna vláda usiluje sa uspokojiť obecnosť s tým, že dá brehy Dunaja olovom a mocnými skalami a múrami upevniť a k tým železným pilierom celé kamenné veže pristaviť, tak, že most bude úplne zabezpečený proti zboreniu sa. Ale odborní ľudia vravia celkom iné. Títo určite tvrdia, že most ten má aj podstatné staviteľské chyby, tak že ho opravíť a zachrániť vôbec nemožno. Dľa mienky týchto odborných znalcov, jestli len nebude sa ponáhľať s tým upevnením brehov, nuž most že celkom istotne musí zrútiť sa

do Dunaja. A čo by ho aj akokoľvek naprávali, že predsa vždy treba bude sa obávať toho, že následkom tých horúcich prameňov fundamenty mosta budú sa na veky kazíť a tak aj nebezpečenstvo zrútenia sa mosta bude stále.

Tak vie hospodáriť liberalizmus s ľudskými peniazmi!

Pravda pre bohatých židov a cudzozemcov gazduje sa to ono ináč. Na dôkaz toho spomenieme len šafárenie spoločnosti dobre známej *triednej lotterie*. Myslíme, že nielo ani jedného zpomedzi ct. čitateľov našich, ktorý nebol by už dostal z počty tlačenej oznamy o tom, ako môže vyhrať za bagatell trebárs aj jeden million korún. A kto-že by nechcel toľké peniaze vyhrať a naraz zbohatnúť? A hľa triedna lotteria vytrubuje o sebe, že u nej každý druhý los neomylné musí vyhrať, bo zo 100.000 lósov na 50.000 čísiel pripádajú skutočne výhry. Nuž nečudujme sa ani, že pri toľkom kriku a pri takých nádejplných podmienkach pánom tým od tej lotterie vedie sa znamenite. Tak výborne kupujú ľudia triednolotteriove lóse, že spoločnosť rozhodla sa povýšiť mierne počet lósov.

O tejto triednej lotterii treba vedieť to, že ona zavedená je u nás krajinským zákonom, a ďalej, že hlavní účastinári v nej sú sami židia bohatí a cudzozemci. Vláda má z tej lotterie 2,400.000 korún ročitého osohu, bo tolko platí jej spoločnosť arendy, a spoločnosť sama schová si tiež ročítých 1,942.000 korún čistého (?) zisku do vrečka! A tá groša hladná chudoba všetky tie strašné peniaze poskladá ochotne, v nádeji, že natrafí na šťastie, keď-že každý druhý lós vraj musí vyhrať. To pravda nikto nechce zbaďať, že tvrdenie o tej každej druhej výhre je vlastne klam! Bo len asi 3000 lósov (zpomedzi 100.000) vyhrá akú-takú sumičku, ale ostatnie výhry všetky sú značne menšie, nežli je kúpna cena takého lósu. A tak pravda je len to, že s každým druhým lósom vyhrá neomylné, len-že nie obecnosť, ale spoločnosť; obecnosť zostane z koláča diera.

Teraz teda, keď to kšeftovanie pánov účastinárov tak znamenite sa darí, musejú rozmožiť tie lósy, aby im kšeft ešte lepšie vypádal. Svet chce sprostiť sa posledného groša svojho, nuž treba mu dať príležitosť k tomu. V iných krajinách takéto nebezpečné hry, zákonmi zabra-

ňujú; u nás ich ešte chránia liberálne zákony. Inde úžerníkov trescú tak prísno, ako zbojníkov; u nás ak odsedí si dakedy jeden z nich dakoľko dní, to je všetko. Inde hnusných kupcov s nevinnými dievčatmi posudzujú na šibenicu; u nás, keď ktorého kedysi chytia, pokutujú ho na dosť malichernú peňažnú pokutu. Inde v nedeľu nevidíš ani jednej krčmy otvorenej; u nás mnohí služnovci nedbali by, čo by kresťanská mládež každú nedeľu natriasala sa u Icikov. Inde dávno už kassírovali predaj pálenky; u nás keď misiónári zakladajú spolky kresťanskej strízelivosti, nuž liberáli zo židmi bedákajú a obviňujú tých svätých mužov z vláštizrady.

Ludia sa všeobecne ponosujú, že nedá sa tu v tej našej krajine vyžiť. Zárobku žiadneho nikde. Psota, žobrácťo na všetky strany. Nuž nezabúdajte ľudia, že pri takom liberálnom gazdovaní to ani ináč byť nemôže. Kto je na toľko zaslepený, že za prázdne sľuby liberálov, abo za tú pálenku, podporoval ich pri voľbách, ten nemá právo ponosovať sa. Komu páči sa liberalizmus, tomu musí sa páčiť aj to žobrácťo všeobecné. E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Liberáli nitrianski uťžili si veľkú hanbu pri posledných voľbách a to ich nesmierne mrzí. Veď konečne, uznať musíme, že pracovali tí nitrianski páni pri tých voľbách ozaj až nad mieru (pravda, len tak po liberálsky) a poprepádali predsa všade rad-radom. Nuž a to hanobné prepádanie iste neslúži im ku veľkej cti ani u Iudákov ale veru ani pred liberálnou vládou. Iudákom — povedzme to prosto — zhnusil sa všetek ten nitriansky liberalizmus, a vláda liberálna sfažuje si tiež na nitrianskych liberálnych kortešov, že aj poprepádali vo všetkých temer okresoch, aj nadto ešte svojimi hlúpostami a násilnosťami povláčili časť úradov tak, ako nikde v celej krajine. Liberáli nitrianski ale dobre vedia, že porážky svoje majú ďakovať v prvom rade niektorým vodecom Iudovým ktorí podivnou smelosťou a horlivosťou bojovali v Nitriansku proti liberálom a zorganizovali radi voličov Iudových. Týmto hrdinským protivníkom svojim boli by sa liberálni páni veľmi vdáčne odplatili, keby ich len boli mohli dostať do rúk. A preto každý pisár, žid aj všeliakí trhani boli navedení, aby dali pozor na každý krok i na každé slovo našich popredných bojovníkov.

Tak chceli dostať aj vp. *Ferdinanda Sándorfiho*,

arára lopašovského, ktorého postavili pred súd kriminálny pre búzenie i žiadali ho posúdiť na základe toho kancelparagrafu. Súd ale nenašiel žiadnej príčiny — a tak na veľký žiaľ liberálov, osvobodil menovaného hlavného vodcu strany Iudovej zpod obžaloby.

Lepšie pochodili už s žalobou proti pánu Kolomanovi Bresztyenszkému, tomu výchyrnému hrdinovi-Iudákovi prievádzkému. Čitatelia naši môžu poznať tohoto pána. Je pravda, že je to muž strašný — ale len pre liberálov. Čo tento hrdina prekonal n. pr. pri prievádzkách posledných dvoch voľbách za Iudovú stranu a proti liberálom, to je až k neuvereniu. Tolko na každý pád dokázal, že jeho osoba rozhoduje nad okresom tým, v ktorom on chopil sa agitovať. A o tom presvedčili sa aj liberáli žabokreckého okresu, bo keby nebolo Bresztyenszkého, boli by liberáli snáď predsa vedeli si voľajako vynúti väčšinu proti dr. Majorovi Iudákovi. Ale keď začal raz p. Bresztyenszky svojou nadludskou horlivosťou organizovať do volebného boja Iudákov okresu žabokreckého: liberáli boli už odbavení. Rozumie sa, že nakoľko ctili si pána Bresztyenszkého všetci Iudáci a oduševnovali sa zaň, na toľko zanevreli proti nemu liberáli a židia.

Možeme si tedy predstaviť radosť liberálov, keď podarilo sa im pána Bresztyenszkého tiež postaviť pred súd, a keď ho aj posúdili ielen na peňažnú pokutu, ale aj na niekoľko dní väzenia na základe tom, že búril v jednej reči svojej proti úradom a vierovyznaniam (židom).

Jest pravda, že apellácia podaná môže ešte aj pána Bresztyenszkého osvobodiť, ba je to aj pravdepodobné: ale my prete nechceme kaziť radosť liberálov a nechceme ani nesmieme proti vyroku spravедlivých sudcov ani len slova povedať. Tolko len poznáme, že tým milým liberálom sotva čo pomôže to posúdenie nášho pána Bresztyenszkého. Bresztyenszky bol najpopulárnejší človek v Nitriansku, a keď teraz tohoto prvého vodcu Iudáka posúdili pre voľby, preto sa ešte liberáli nestanú populárnymi na miesto neho. Urazil verejne úradníkov a židov aj v Nitriansku je bez otázky zakázané, ale že prehrešíť sa proti tomu je každý deň sto príležitostí v Nitriansku, o tom tiež vie dnes svet celý.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacich. Dobre vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povdačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. *Ján Boll*, farár.

Bud' mužom!

Bud' mužom. Tak zneje nápis pastierského listu švajčiarskeho biskupa Eggera. Spomeneme tu niektoré čiastky listu jeho, lebo sa terajšieho sveta veľmi týkajú:

Bud' mužom!

Mnohonásobne sa stanú deti priskoro samostatnými a potom sa ľahkomyselne a neskúsene vrhnú do zábavách, rozkošách a nebezpečenstvách sveta. O opanovaní svojích náchylností nič neznajú. Tak sa ako mládenci oddávajú prúdu ľahkomyselného svetského života. Tak dojdú ku mužskému veku, ale nie ku mužskému charakteru. Ba naopak sa často v týchto rokoch na celý život otrokmi daktorej náruživosti stali a to je najviacej opilstvo.

Bud' kresťanom!

Na oko ešte veria ľudia pravdy našej svätej viery, ale nemajú mužilosť viery svoju aj vyznávať, nemajú silu dľa viery žiť. A to je smrťou všetkej mužilosti a charakternej stálosti.

Bud' dobrým otcom!

Ale prečo je to, že mnohí otcovia tak zriedka a nevdačne meškajú pri svojej rodine. Oni sú nedobří otcovia, lebo sú nedobří mužovia. Veľmi neprajne charakterizuje dnešné mravné pomery tá okolnosť, že sú mnohí otcovia, ktorí sú radi, keď môžu okrem svojej rodiny byť, ktoré peniaze, ktoré by rodina veľmi potrebovala, do krčmy nosia, ktorí radšej pri sklenke a pri márných besedách sedia, ako že by sa o svojej rodine starali a tak sebe i svojej rodine hrob kopajú. Niet svedomitosti a pevnej vôle.

Bud' dobrým občanom!

Kresťan musí ako občan aj mužom sebazaprenia byť. Jako sa to má rozumieť, povie nám sv. Mikuláš: «Obecný ošoh máte statočne napomáhať.» K.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Prosba k vlt. čitateľom «Kresťana».

Toľko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným kresťanom a čitateľom milého «Kresťana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčerpaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše kresťanské, že vysluchnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispějete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie, Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše kresťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, toľko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdobená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modliť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmem, akožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hlbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Kresťana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. 28-ho júna.

Ján Hanko, rychtár.

Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predpláčil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznáť a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

O sviňských nemocách.

II.

Chodia-li na pašu, tu musíme dbať, aby na tom mieste bolo dosť tône a pitnej vody. Sviňa nemá vejár-fecher, aby sa s ním ochladila, zvalí sa do vrbín, do tône. Sú-li na úpaľu, trpia na zapálenie sleziny, čriev, modzgov a často ruže; najmä, keď je premenlivé počasie, horúco a zima. Potom kde sa svine pasú, nesmú tade chodiť ovce a husy. Preto nie, lebo v ovčom truse, ako aj vo psovom, nachodí sa veľa cudzopasnej črvači (motilice, trichiny), ktoré keď prasa s trávou sožerie, stane sa jeho mäso troskovým, trichinovým, pandravým. Veľká nerozvážlivosť je gazdov, že dovoľia pastierovi pri sviňach držať psa, lebo často tento býva nákazou sviň. Ktorá sviňa je trosková, uhravá, ľahko dá sa poznať. Pod jazykom má žlté pupence ako žltá kaša, tiež po jazyku má pobelaskavé plaskure, kvastičky. Oči má červené, najmä bielo oka je krvavý, mihalnice, viečka sú tiež posiate tými drobnými pupenčkami a síce tá čiastka, ktorá obkolesuje oko, t. j. čiastka vnútorná. Po týchto znakoch každý pozná také prasa. Kupci tiež, prv, než by zaplatili prasa, prezerajú, či je nie troskovité. Prečo? Preto, lebo mäso a tuk z takého prasata je nepoživatelný. Mäso troskové, požitie človekom, ak je nie dobre uvarené, zapríčiňuje v človeku hlísty, tak zvanú tasomnicu, ktorú ťažko liečiť; trichiny, ba aj smrť.

Sviňa tieto nemoce dostane i od požívania výkalov teľa ľudského; lebo že i v človeku, v jeho črevách jesto veľa takýchto cudzopasníkov, to, tuším, vie každý. Preto už raz by bolo na čase, aby každý gazda mal sriadený záchod, svini neprístupný.

Hľa, kolké nemoce prasa na seba prifahuje, už len z chlieva a z paše! A kde že je žrádlo?!

Naše gazdinky sú tiež tej mienky, že sviňa sožerie hocčo. Žlab, válov jej vymyť, z ktorých žerie, držia za zbytočné. Nevedia, že so svojou lenivosťou sú sami mordármi sviň. Z nezdravého žradla len nezdravá krv sa vyvíja, a táto má za príčinu: ružu, uhľak, karbunkul, výsypy, hnilobu srsti a inšie nemoce; a hľa, týmto nemociam počiatok je svätá lenivosť gazdiniek, že sa im ťaží válov vyčistiť. Počas horúceho leta vo válove sa vyvíja kysnutie, rozličné miasmy,

pleseň; muchy tam nakladú vajíčiek, tu sú z toho červiaky a toto všetko má sviňa žrať?

Uzná každý, že bárs je to i žalúdok sviňský, ale predsa moc je to preň. Kyslé zplesnuté jiedlo zapríčiňuje u sviň zapálenia čriev, ktoré sa javí hnačkou s krvavými výkalmi. Sviňa potrebuje čerstvé, zdravé žrádlo, nie kvas: bárs ho i zožre ale s tým sa nakazí. Prečo diviaky nezdochajú? Lebo sú vždy na zdravom povetrí, vyhľadávajú si potravu primeranú, pijú čerstvú vodu, kúpajú sa keď im horúco, a to sviňa v chlieve zapretá nemá, preto sa nakazí, kape, hynie a to často, ba smele môžem povedať, že vždy s príčinou jej ošetrovateľa, že ju drží vo smrade, pasie na páčivostách, neumýva, dáva žrať kvas, atď. A keď mu zdochne potom sa ruhá Bohu, že veď načo dal, keď berie, že sa o chudobných nestará. A potom z jedu, že mu sviňa zdochla, ide sa opiť a klaje škarede. Nuž, človeče, načo ti dal Boh rozum? Aby si ho za deci u Icika prepil? Či snáď nato, aby si ho vycibril a upotrebil vo svojom gazdovstve! Ty prvej učíš dieťa pálenku piť, ako svine opatrovať. Bože chráň, aby si mu ukázal tie zeliny (pupavnik, mädunicu, ôsta, mačí chvost,) ktoré sviňa ráda žerie, žeby, keď pojde sa na lúku hrať, nasbieralo a prineslo svini, hodilo do chlieva. O tom ani tušenia nemajú tvoje deti. Tak vyrastú, vydajú sa, a sviň opatrovať nevedia. Vidiš, ja som sa z knižky naučil, ako treba ich opatrovať. I keď sviňe kapaly v dedine a mne nie, chodili sa ma pýtať, že čo tomu príčina, keď mne nezdochne a v dedine už 100 kusov odkapalo. Mal som ich osem. Nuž majte o ne starosť, ošetrte ich ako ja, nezdochnú vám. Potom som ich vyučil. Druhý rok zas kapaly lenivým gazdinám; tie, ktoré posluchly moju radu, zachránily si ich. Bol som o tom i v novinách písal. Jeden, ktorý upotrebil moju radu, už nakazené prasa vyliečil si. Bolo to v jedných novinách opísané, tuším i v kalendári «Putník sv. Vojtešský» roku 1900. Nuž ale náš gazda aby sa dal zapísať do Spolku sv. Vojtecha v Trnave (Nagyszombat), ktorý vydáva takéto poučné knižky, to nie; a pre tých 1 zl. 20 kr. má škodu do 30—40 zl. Hľa, ako sa pomstí skúposť.

Opísal som teda, kde leží príčina sviňských nemocí. Nečistý chliev, neprimeraná pastva, nečisté žrádlo, lenivá gazdiná: sú príčiny, pre ktoré svine dochnú. Nože upotrebite moju radu. Komu

sa nelení, tomu sa zelení. I tu platí tu porekadlo. Chlievy vymažte, denne čistite, prasa keď je horúco podvečer polievajte čerstvou vodou. Chlievy vetrite, postielajte suchú na prach potlčenú hlinu, alebo borinu. Každý týždeň karbolujte chliev. Majte po ruke glauberovú soľ; dostať v hoc ktorom veľkom sklepe. Tej dávajte 3—4 gramy na prečistenie žalúdka. Na čistenie krve dávajte sviňiam kopravicu parenú, žihlavu. Každý deň vypustite prass z chlieva, aby sa vybehalo. A chráňte sa mu dať kosti zdochnutého hoväda. Keď chcete dať kosti, prepáľte ich v ohni, potlčte, a dajte mu extra. Rado ich chrumká. Týždeň raz dajte mu kameného, abo dreveného uhlia. Na vnútornú desinfekciu, dajte aspoň raz za mesiac syrkového kvetu s mliekom. Denne pupavníku, abo zelenej ďateľiny, trávy. S týmto ochránite ich pred dúlom. Opíšem vám i jednotlivé choroby a liek proti nim.

Andrej Spadovský.

BESEDNICA.

Nášmu Zaoskovi.

Filozof Zaosek,
ten má dobrý odsek!
Pravdu čistú reže,
prejde aj cez mreže.

Prejde aj cez dvory,
i bezbožné stvory.
Čez ulice, mestá
je mu známa cesta.

Čez panské ambity,
čez židovské byty,
čez paláce zámky,
čez krajiny šranky;

Čez mládež, starenu
šľahne tiež novinu.
Všetkým pravdu vraví.
— Čo on ešte spravi!?

Z tej jeho náture
presiakne cez múry
tá jeho myšlienka;
každého vyzlieka:

chudobných, bohatých,
čnostných i rohatých.
— Také spisy treba!
Nech každý zná seba.

Nech ho Boh požehná,
so všetkým dovedna,
nášho Zaoseka,
že nám pravdu seká!

Ján Vdovka,
dychtivý čitateľ Zaoskových spisov.

Tri výtečné domy v našej zemanskej dedinke.

Obrázok zo zemanských časov, zfotografoval Zaosek.*

Učení a konzervatívni ľudia, ktorí majú cit a smysel pre starozitnosti nielen po veľkých a sídelých mestách stavajú a sriadzujú pre starozitnosti archeologické múzea a ústavy, ale aj po vidiekoch v menších mestečkách, by takto historiam národov s takýmito viditeľnými dôkazmi ku pomoci boli. V takýchto muzeach opatrujú vyšivky, šaty, obrazy, knihy, staré náradia, staré peniaze atď. a ľudia pyšia a honosia sa svecami svojich pradedov.

Len liberalismus je nepriateľ starých tisícročných starozitností. Liberalismus nemá, ani nestavia starozitnostné múzea, lebo on není konzervatívnym, a preto, kde môže, rúca starozitnostné ústavy. Ktoré archeologické múzea jestvujú, tie pozakladali konzervatívny ľudia a ako relikvie opatrujú v nich staré veci pradedov. Nový liberalismus nemá čo na pamiatku ako relikvie schovávať do svojich muzei. Liberálne volebné štikle, liberálne volebné lajstre, liberálne krachy, liberátne gazdovské knihy: to len nebude ku poučeniu potomkov schovávať!

Noví zemani dovandrovaní z Poľska, z Galicie nemôžu len tak v muzeach staré pinkle, batohy a staré perie ako historické relikvie svojich pradedov vyvesúvať a ukazovať, bo sú nie konzervatívni, a preto nerád udržuujú také starozitnosti.

Archeologická muzeálna spoločnosť jedného mestečka vyzvala aj moju malichernosť, bych jej z dobrých malozemanských časov — ešte pred rebeliou za sabadžág pár obrázkov už či z architektúry, t. j. zo staviteľstva, a či zo života malozemanského — verne nakreslil. Ja som dve tieto veci spojil v jedno, a v niekoľkých fahoch oba nakreslil. Vybral som si našu dedinku, poľažne tri výtečnejšie domy z nej, ktoré domy aj iných zemanských dedín domom sa podobily.

I.

Prvý z výtečných domov našej dedinky bol: *far-ský dom*.

Tomuto domu patrí prednosť; to už aj starí zemanovia vždy uznávali, lebo vždy tvrdili že: «eklezia precedit», t. j. že cirkev, alebo teda rovno povedano kňaz má všade prednosť. Kňaza všade tísli do predku. Toto konzervatívne príslovie verne podržal aj liberalismus v praxi, lebo kňazov všade do predku tisne tam, kde sa im nadáva, kde sa tupia, kde ich za vlastizradcov vytrubujú. Alebo keď sa jedná o peniaze na všeliaké hazaficke ciele, na pomníky, na obrazy, na ústavy, na lóse, na podporovanie jednotlivých umelcov, by si pritom aj iní mohli čo zarobiť: tam tiež tisnú kňazstvo do predku. Odvolávajú sa na neohrozené hazaficstvo, na vrelé city hazaficke katolíckeho kňazstva, ktoré vždy čo sa týka hazafišágu popredku ide. Vtedy, keď apelujú na kňazskú kapsu, kňazi prestávajú byť vlastzradcami.

* Tento podarený obrázok podávame na ukážku z II. diela Vybraných Spisov Zaoskových, ktoré výnde z tlače k Vianociam.

Tento náš farský dom stál pred jednou močiarnou — vlastne močarina stála pred farou — jedným jediným oblokom do uliče. Fara z predku bola pokrytá s hnitým šindelom, od polovice ale len s roztrhanou slamenou strechou. Farár nemal toľko gombíkov na reverende, koľko dier mal on na streche; a preto, keď prišli jasenné pršky a lejavice, farárovi vždy cez podlahu kvapkala voda v posteli na hlavu a vo špajzi zase do múky. Prečo on aj vždy mal mitúžky zo slávnym komposessorátom ako s patrónom. Aj musel vždy z potuchlej múky halušky jesť, lebo dáždova voda mu pokazila múku vo špajzi.

Kolkorázy páni komposesori sa zišli vo fare na radu preliminár robiť na reparácie, vlastne ale na obed, po obede vždy uzavreli, že farský dom je ešte dobrý a na tento čas reparácie nepotrebuje.

— Ale páni moji — hovoril farár — čo-že bude s mojou hlavou, veď musím oplešivieť, keď mi voda ustavične kvapká na hlavu?! Však vedía to latinské príslovie: «*gutta kavat lapidem*», že voda, keď len ustavične kvapká na kameň, konečne aj ten prezerie a jamku doň vydlabe. A veď ja nemám z kameňa hlavu!

— Ale tistelendő úr — hovoril na to pán *Hladósi* — kostol má viac dier na streche nežli fara, a Svätým tiež tečie na hlavy, a tí toľko nelamentujú ako oni, a Svätý sú len predsa svätí a tí majú len drevené hlavy a nie z kosti ako oni. A oni sú nie svätý a toľko škrečia na pár kvapák.

— Ale aľuskám — ohlásil sa pán *Somjaši* — ich gazdina sa ponosovala pred mojou svokrušou, že vo fare ustavične tečie víno pre pánov komposesorov, že vraj musia točku lepšie zatočiť, by netieklo toľko pre nás; nuž hľa, vrazia do každej diery strechovej alebo povalovej točku, každú dobre silno zatočia, nuž nebude im na hlavu a do múky tiecť. A kedby od točky ešte kvapkalo, podložia si lavôr.

— Sent aťám — kontroval zas' pán *Papramorgó* — ale čo-že len im u nás chýba, keď sa vždy ponosujú, žalujú, vzdychajú? Práve dnes videli sme, ako im jedna hoferkyná niesla hus «vo meno božie» na omšičku, a komposesorálny hajník zajačka. Kravy sa im pasú po zemanskom; a keď ktorého komposesora sobášia pod titulom slobodnej štóly, tak ho natiahnú, že jeho budiláru až rebrá praštia. Na koledách u nás sa napijú, najedia. Na kartách nás vždy obohrajú, bo my zemani, keď sa podpijeme, sme šarmantní a schválne prehrávame. Každú nedeľu majú pečienku, však nám už všetkých holubov vystrielať, ktorí sa len ukáže na farskej roli. Čo im naši hoferi drevo dávajú, to je z nášeho; lebo nám každú noc obrubujú vrby, a my potom sami nemáme dreva. Musíme ploty a parkany páliť a pri omorzovaných kukuriených šulkoch varíť. Moja žena, aby sa mohla zohrievať, sedí v posteli celý deň a tam štopkuje deravé päty pančuchám. A kedby oni videli naše strechy! Tie vyzerať ako riečice, a naše ženy nám nadávajú, že budú prinútené, ako cigánky, pod vrbbami bývať, že im voda všade tečie cez povale na duchny. Im žiaden nenadáva, nám ale krome našich nadasoniek nadávajú: oni, rech-

tor, a aj pastier obecný v obecnom dome, Vždy kričia, že nemajú studne. Nuž nech chytajú vodu na povaloch do džberov, do koryta, do hrncov, misy. V dáždovej vode sa aj lepšie perú šaty, aj hrach sa lepšie uvarí a polievka je peknejšia, nepotrebuje byť farbenou šafranom.

Keď farár len mlčal a mlčal na tie veľkodušné posmešné reči svojich pajtášov, rozkránil svoju múdrosť aj pán *Kuttay*, (predtým: Kutaj, z čoho pochádza maďarské: kutya, pes, lebo psom zvykli hovoriť chlapi: kutaj!):

— Ale fóúr! My by sme vlastne ani nepotrebovali farára. Tí naši otcovia farára založili vlastne pre našich bírešov, hoferov a sluhov, by im mal vždy kto aspoň každú nedeľu nakladať, by nám vrby po nocách neobrubovali, kukuricu, tekvice a ovocie, nekradli atď., bo ináč že prídu isto do pekla. Čo si *my* jeden druhému ukradneme kohúta, kačicu, a kuriatko, to i tak spoločne zjieme na hody, na koledu, na meno a pri zabíjačke. Čo ale hoferi pokradnú, s tým ešte pred svitaním utekajú do mesta na trh a tam to predajú.

— Naď uram — z miešal sa do reči pán *Üreš* — ak im býva večer dlhý čas, alebo im na hlavu cez poval prší, idú s nami ku Heršlovi; ten má jednu zadnú izbu, do ktorej žiaden chrapúň a hofer neopováži sa vkročiť, tam im tie myšlienky prejdu.

Konečne ohlásil sa aj «templomi afa, pán *Nembánom* i hovoril:

— Kedveš aľuskám, načo by sa mali oni u nás trápiť. Pýtajú voľfaktorú sedliacku faru v grófskom patronáte, my si vypýtame z kláštora voľfaktorého pátra od Fratiškánov, akých sme aj predtým vždy mávali. Tí boli vždy spokojní, dľa sľubov kláštorských na chudobu navykli; takí sa nikdy nežalovali, ale radšie poutekali v pokoji do kláštora. A my sme aspoň in korpore chodievali každý trh do kláštora na obedy a na pokulum karitatis — na staré orešanské.

Pán farár prijal radu. Pýtal a dostal inú faru. V noci opustil faru komposesorátsku, by mal pokoja s odobierkami, a tiež by sa mu všetká zásoba vínka — pol hektolitra, neminula. Pri chotárnom kopci, ako zanechal chotár komposesorátsky, držal slávne «*Te deum landámus!*»

Púť na kalváriu v Haliči v (Pol'skej.)

Tak zvaná kalvária Zebridovská v Haliči pri Krakove bude sláviť bežného roku 1902 od 1-ho až do 31-ho augusta 300-ročnú pamiatku svojho založenia.

Kalvária táto bola založená dňa 2-ho augusta roku 1602. Mikulášom Zebridovským a generálom Krakovským.

Po celý čas toho jubilea a celý mesiac august, budú sa konať sv. missie na dvoch miestach. Asice: jedni sa budú konať v kláštore a druhé v hrobe Matky Božej na Jozefata doline. Prvé sv. missie započnú sa: 1-ho augusta, druhé 8-ho augusta a tretie 23-ho augusta. Jubileum sa skončí 31-ho augusta.

Kláštor kalvársky dostal od pápeža Leva XIII. veľké privilegium, ktorý je na Baziliku povýšený. — Na ten čas bude sa po všetkých železničných drahách platiť len polovičný plat cez celý mesiac august.

Čo sa týka processie z Čačanského okresu (stolice trenčianskej) pôjdeme len tak, ako aj obyčajno každoročne chodievame na 8-ho augusta. Po obede sa pohne veľká processia s Čačanského kostola so sprievodom veľk. prepošta Čačanského, ktorí nás odprevadí až k mostu s požehnaním.

Ako starší pútníci od Trnavy, z Prešporka a Peštubudína už dobre vedia, že my peší prideme na kalváriu len 11-ho augusta večer.

Kto by teda išiel, nech si má to na zreteľi vždy, že by aj po železnici bol už na 12-ho augusta ráno v Kalvárii. Kto ale by chcel s nami peší putovať, ten nech zosadne v Čáci na 8-ho augusta.

Značím sa so srdečným a rodáckym pozdravom váš
brat

A. Červjenka,
učiteľ a riaditeľ púfu.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pohľadia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín

Smrť. Na odpočinku Jozef Karell farár šintavský zomrel po dlhej, trápnej nemoci v Trnave dňa 21-ho júna v 60 roku života 36. roku kňazstva. Narodil sa v Majeichove dňa 4-ho sept. 1842. Bol katolícky spisovateľ slovenský. Buď mu dobrý Boh odplatiteľom! — Dňa 2. t. m. umrel na Kráľ. Vynohradoch dr. Vojtech Šafárik, profesor deskriptívnej astronomie na českej universite. Česť jeho pamiatke!

Kňazské prvotiny slávil vo sviatok na Petra a Pavla v Nádaši vp. Štefan Mischák, novokňaz nadbiskupstva ostrihomského. Slávnostným kazateľom mu bol vpl Ján Škoda, prebendátkaplán ostrihomský, manuduktorom Martin Kollár, farár nádašský.

Arciknieža Franc Salvator so svojou manželkou arcikňažnou Mariou Valeriou i s detmi na dlhší letný pobyt došiel do Ischlu, kde teraz aj kráľ letuje. Jeho veličenstvo na nádraží s veľkou radosťou vital svoju dcéru, zata i vnúčatá a potom za veľkých ovácií obecenstva zaviezol sa s nimi do kráľovského kaštiela.

Anglický kráľ Edvard dľa najnovších úradných lekárskech zpráv stále sa zotavuje. V poslednú noc veľmi dobre spal, rana ho už tak nebolí, ľahšie sa môže už pohybovať na posteli a dostáva aj chuť ku jedeniu.

Zmena na saskom tróne. O zmene na saskom tróne kolujú všelijaké senzačné chýry. Hovorí sa, že Sasi kráľa Juraja neprijali s nejakou veľkou radosťou na tróne, jeho nastúpenie vraj zapríčinilo isté prekvapenie, tým viac, že princ Juraj udajne už pred rokmi vzdal sa svojho práva na trón v prospech svojho najstaršieho syna princa Fridricha Augusta, ale jeho brat kráľ Albert na smrteľnej poste i nahovoril ho, aby po jeho smrti zaujal trón, na čo mu aj ruku musel dať. Hovorí sa aj to, že princ Fridrich August a jeho manželka hneď odcestovali zo Sibyllenorthu. Ešte podivnejšie zneje tá zpráva, že August Silný vtedy, keď prestúpil do cirkve r. katolíckej, složil sľub, že ak dedič saského trónu má syna, tak tento sa má vrátiť do lona cirkve evanjelickej. Rozumie sa, všetky tieto chýry treba prijať veľmi opatrne. Faktum je len to, že v saskom kráľovstve už veľmi dávno nebolo na to prípadu, že by dedič trónu mal syna.

Ženská spáchala lúpežnú vraždu na klenotníkovi Erdeiovi (Fliegelmann). Policia hneď na druhý deň ráno vypátrala a chytila ju. Je to 31-ročná žena stolárskeho tovaryša Juliusa Petróva, rodená Estera Bartók. Bola u okresného súdu, keď detektívi prekutali jej byt a našli veľký zakrvavený kuchynský nôž, ktorým zavraždeného rozkúskovala, jej zakrvavené šaty, prikrývadlo a aj detský vozík, ktorý hlavne priviedol políciu na stopu lúpežníčky. Keď došla domov od súdu, našla tam políciu a len-len že nespada s nôh. Potom vyznala všetko; rozprávala: Erdeimu bola som dlžna 24 zl. V sobotu prišiel pre sročnú časťcu, nevedela som platiť a povedala som mu, aby prišiel v utorok. Prišiel, ale ani vtedy nemohla som mu dať časťcu. Erdei sa nahneval a dal sa mi nadávať. Aj ja som sa rozhnevala, až sme sa pobili. Erdei mi dal zaucho, ja som ho chytila za hrdlo, potom praštila na posteľ, vopchala som mu ručník do úst a tak zadusila. Keď bolo po všetkom, zlakla som sa, aj som sa bála, že sa mi muž navráti. Treba bolo teda odstrániť mŕtvolu. Zanesla som ju do druhej izby a uschovala pod moju posteľ. Tam bola za celý deň a podvečer počala dušeť. Bolo treba preč ju dať. Vzala som veľký nôž, najprv prerezala som mŕtvolu v drieku, potom poodrezovala ruky, nohy a kusy mŕtvoly poukladala do detského vozíka, prikryla prikrývadlom a vyviezla z bytu preč. Pod bránou pýtali sa ma susedia, čo veziem; odpovedala som im, že flaše so zaváraním. Viezla som to do Sihotskej ulice, kde som vedela o prázdnom pozemku. Tam som všetko vysypala a vrátila som sa domov, očistila podlahu z krve. — Polícii vydala aj hromadu zlatých prsteňov, ihlic, zlatých a strieborných hodinôk a 80 korún peňazí. Neskoršie našli pri nej ešte 750 korún. Tvrdí, že jej muž nemá o ničom ani len tušenia, potom, že keď viezla mŕtvolu, na ceste prenajala dvoch chlapov, ktorí jej pomohli odviezť vozík. Jeden z týchto, je to nádenník menom Serbovič, sám sa hlásil u polície, keď sa dočítal o

vraždy a o tom vozíku. Prenajala ho, aby pomohol druhému, tam už stojacemu človeku preniesť vozík cez most. Dala mu za to korunu. — Konfrontovali ho s manželom lúpežnícky, ale Serbovič nepoznal v ňom toho druhého. Mysleli, že ten druhý bude pravdepodobne stolársky tovaryš Kalman Bakonyi. Patriční sa potom hlásili sami; sú nevinní. Lúpežníčku v piatok to jest 4-ho júla predpoludným z hlavného kapitanátu previezli do vyšetrovacieho väzenia bude peštianskeho kráľ. zastúpenstva v Alkotmány-ulici, kde ju vyšetrojúci sudca Desider Saly opätovne vypočul. Estera Petró vo väzení pod dojmom hrozného skutku svojho ochorela; svedomie nedá jej spať a máva desné vidiny; úplne je zronená, tak, že ledva vláči sa na nohách. Jej obeť, Erdeiho, v piatok, t. j. 4-ho júla po poludní pochovávali na židovskom cintoríne (hrobitove) za prítomnosti veľkého obecnstva. Obrady odbavoval rabín dr. Móric Weisz, ktorý povedal veľmi dojímavú pohravnú reč.

Konec hriešnej lásky. Z Baňskej Bystrice oznámujú smutnú ľubostnú udalosť. Driečna mladá manželka tamojšieho Kočíša Lalíka spokojne a blažene žila so svojim mužom, kým neobznámila sa s jedným kaprálom tamojšieho 16. pešieho pluku. Keď muž prišiel na ľubostný pomer svojej manželky, prosil ju, aby sa polepšila a on jej odpustí. Ponevác ľahkomyseľná osoba aj ďalej robila len po starom, muž konečne prísnejšie vystúpil, na čo sa medzi manželmi odohraly prudké hádky, ktoré sa skončili tým, že žena šla v noci ku kasárni a tu ľahnúť si na železničnú dráhu položila hlavu na kolajnice, tak, že jej vlak v pravom smysle slova odťal hlavu. Na úsvite strojvedúci jedného nákladného vlaku zbadal mrtvú na šínach a oznámil desný nález policajnému kapitánovi.

Čím kto hreší, tým trestaný býva. Toto splnilo sa aj na chýrnom beľarovi Šavanyu Józsim. Ako je známe, Šavanyu Józsi bol postrachom celého Zadunaja a v Bakoňských horách spáchal viac lúpežných vražd, za čo ho potom odsúdili na doživotný žalár. Dostal sa do ľavy, kde sa tak príkladne choval, že ho pred rokom — po pätnásťročnom väzení — podmienene pustili na slobodu. V ľavskej trestnici naučil sa Šavanyu Józsi obuvníctvu a keď sa vyslobodil, osadil sa v Gyöngyösi a žil tu pokojne zo svojho čestného remesla šijúc ľudom obuv. Teraz však došiel o ňom smutný chýr. Z Gyöngyösu totiž oznamujú, že Šavanyu Józsiho našli včera na jeho byte zavraždeného. Kto ho zavraždil, nevedia.

Vystahovanie. V mesiaci máji v spišskej stolici 241 cestovné listy (passy) vydali úradne.

Učítelia okresu spišsko-lubovenského dňa 18-ho júna v rímsko-katolíckej škole vo Vyšných-Ruzbach vydržovali riadne valné shromaždenie. Prednášku držal Ondrej Granesay učiteľ višno-ruzbachský, a síce zo zemepisu.

Z Turzovky nám píšú: minulé dni sporiadali sme si veľmi skvele vydarenú tanečnú zábavu a síce čisto kr. stánskeho rázu, lebo nebolo na nej ani jednej krivej nohy, alebo podobného nosa. Zo stránky židov-

hazafíkov je pravda zle nedobre na hlavných sporiadateľov a na občanov, že sa takto začínajú emancipovať a spolu držať. Ačkoľvek múdry žid by sa nemal čo na tom hnevať, lebo my si len svoje hájime. Od 6. do 16. júli bude u nás obnovenie sv. missii, ktoré, ako minulého roku, vydržiavať budú pátri redemptoristi.

Smrteľné nešťastie. Pri spišskom Kluknave dňa 15-ho júna v noci železnica prešla a usmrtila jedného chlapa, ktorý na kolaji spal. Tak sa zdá, že nešťastlivý v opivom stave poblúdil a tam na šínach tak hlboko zaspal, že hrmotanie blížiaceho sa vlaku nepočul.

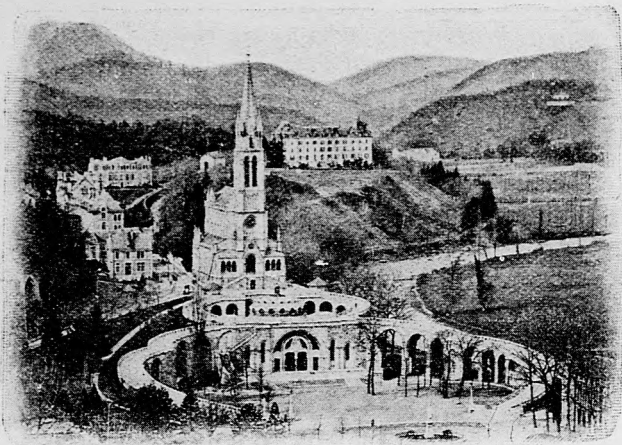
Prvné miesto bez odporu zaujíma dnes jako prísada ku káve zrnkovej, ako i za náhradu tejto Kathreinerova sladová káva Kneippova. Táto ďakuje len tejto vlastnosti to, že vedľa svých zvláštných predností len ona obsahuje arómu a chuť kávy zrnkovej. Veľiké množstvo dobrozdaní najprednejších autorít to potvrdzuje. Vóhľasný profesor Pettenkofen poznamenáva: «Svou káve podobnou chuťou predsi nápadne všetky ostatné kávové surrogáty.» Iní pravdia: «Obsahuje najintenzívnejšie aróma a chuť praženej kávy zrnkovej.» «Jej aróma je zvlášte silná, káve podobná a čistá.» «Obsahuje veľiké množstvo aromatických súčastôk, ktoré tiež v zrnkovej káve sa nalezajú». Mnohonásobné pokusi dokázaly súhlasne, že ona, jako velice káve podobný «výrobok sa pokladáť môže.» «Obsahom aromatických látok je Kathreinerova sladová káva svým cenným pôžitkom pravej káve velice podobná» atď. Je preto z cela srozumiteľné, že obľúba, ako i všeobecné používanie jej stále postupuje a že ona kamďiaľ viacej, ako chutný a zdravý nápoj rodinný sa udomácňuje.

Púť na Maria Štein.

Dňa 13-ho júla, t. j. v nedeľu, pôjdu slovenskí katolíci jozefovskej farnosti v spojení s novopešťanskými bratmi a sestrami na «**Maria Štein**». Púť pohne sa o pol siedmej. Na milostnom mieste bude sv. omša i kázeň, taktiež popoludňajšie bohoslužby. Púť povedie vel. pán *Edvard Sándorfi*, katechét a redaktor. Jestli bude špatné počasie odloží sa naša slovenská púť na 20-ho júla. Upozorňujeme našich milých Bratov a Sestry tak v Budínpešti jako aj na okolí, by nestažovali si pripojiť sa k našej púti čím väčším počtom. *Vincent Jonec*, spevár

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženostou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižúdanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 7-ho júla. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský*, učiteľ

Jubilárna púť do Lourdu.

Ako každý rok, tak aj tento rok pohne sa sprievod do Lourdu.

Odhod bude z Prešporku na **21-ho júla**. Cesta povedie na *Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial, Toulouse a Zürich*.

V spomenutých miestach bude sa spoločnosť všade bavíť jedon deň; v Lourde sa bude zdržovať 4 dni.

Kto by mal tedy mienku k tejto púti sa súčasniť, nech sa hlási u nižemenovaného sprievodcu, ktorý aj program pošle každému na žiadosť.

Michal Dobsa, dekan a farár v Mor. Svätom Jáne (Morva Szt. János) Pozsony m.

Pre malo-čaušanskú obec, na stavenie kaplnki na podporu milodarí nasledovní dobrodušní katolíci poslali:

Jozef Bnás 1 marku, Matúš Bajeák 1 marku, Vendelín Bajeák 1 marku, Andrej Michalec 1 marku, Jozef Bajcár 1 marku, Šimon Perdiach 1 marku, Ján Juris 1 marku, Andrej Paulik 1 marku, Jozef Donman 1 marku, N. N. 1 marku. — Spolu 10 mariek.

Ponížená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, pofažne už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

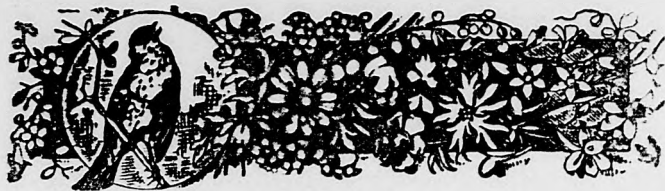
I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Krešťana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdlhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou príjme a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Andrej Staríňec ml., kurátor. *Ján Kurimszky*, farár a predseda škol. stolice.

DOPISY.

Z Prievidze.

Pochválen P. Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným našim riadkom v našom obľúbenom «Krešťane» miestočka dopriať.

Nie tomu dávno, čo som bol zpravu podal v milom «Krešťane» o slavnosti, ktorú tunajší katolícky tovaryšský spolok sriadil, keď jeho kostolnú zástavu posviacaly. Teraz znovu chytám pero do ruky, aby na krátko opísal slávnosť, ktorú katolícky kruh a tovaryšský spolok dovedna sriadil v deň sv. Petra a Pavla k úcte nášho dobrotivého svätého Otea Leva XIII. Hoc po celej krajine oslavovali panovníka cirkve katolíckej, a vrúene modlitby zasielali k Všemohúcemu za milosť, že staručkého kormidelnika lode našej dlhým životom a nadšenými vlastnosťami obdaríť ráčil, predsa dám zvesť o slavnosti našej, lebo ona pod holým nebom, pri prítomnosti celého obyvateľstva odbavená bola.

Údovia hore spomenutých spolkov pod zástavou boli prítomní na svätej omši a kázni, ktorú o Pápežovi pán kaplán Selecký držal. Popoludní o 4 hodine sišlo sa obečenstvo pri piaristkom kostole, kde socha Panny Márie ozdobená bola vencami, pri nej stála kazateľna. Údovia spolku pod zástavou a pri hudbe prišli sem. Mládenci zaspievali «Pápešskú hymnu», po ktorej Pavel Guba, prézes, v utešenej reči vysvetlil význam slavnosti. On bol tak šťastlivý vidieť sv. Otea, tak pod dôjmom tým rečnil o dobruškom a múdrom nápadníkovi Ježiša Krista. Povzbudzoval mládež k vernosti a k činnosti. Potom Koloman Brestenský predniesol životopis a účinkovanie Leva XIII., ktorého nie len katolíci držia v úcte, ale aj inoverci ho obdivujú, tak podobne aj panovníci všetkých národov. Aj nedávno nemeckí cisár — hoc je luterán — tak krásne vyprával o našom sv. Otcovi, že slová tieto vernosť našu k cirkvi a k Pápežovi posilníť, a náboženský cit zhĺbyť môžu. — Po tejto reči mládež spievala pieseň k Panne Marii, potom však V. Plesňivý, Št. Chylo, M. Andris, F. Hojč, G. Redecha a L. Pušmann tovaryši rečňovali pekné verše, ktoré k oslavovaniu veľikého Pápeža sú písané. Pavel Guba odriekal modlitbu za Leva XIII., s čím pekná slávnosť skončila sa. Mládenci pri zvukách «Tovaryšského maršu» vrátili sa do spolkovvej miestnosti.

Prajeme si, aby katolíci celej krajiny našej nasledovali príklad náš a podobne zasvätili Pápežské jubileum, lebo to je najlepšia príležitosť k tomu, aby náboženský cit čím lepšie naplnil srdcia naše, a vernosť oproti viditeľnej hlavy cirkve našej sa zmáhala. Volajme všetci: živ Boh nášho dobrého svätého Otea Leva XIII.

Ondrej Hladký

Z veľko-lipnického notárskeho okresu (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Ráďte, prosím, aj od nás dačo uverejníť v našom obľúbenom Kresťane.

Uprázdnila sa notárska štácia vo Veľkom-Lipniku, následkom čoho dňa 19. júna nová voľba bola. Bývalý notárius, z pokolenia krivonosov by zas len žida bol chcel za sebou nechať aj jeho židovskí súdruhovia neboli spokojní ešte s tým, že v Starej-Vsi sa im podarilo následkom podlosti a naničhodnosti niektorých ľudí a vplyvom ta patriacich šesť rychárov krivonosov do tak vážneho úradu pchať, ba i nám chceli so všetkou silou takého Mojžiša natískať. K tomu cieľu spojili sa do jedného refaza nie len všetci tunajší židia, ale im ešte až z Késmarku na pomoc prišli. Rukami nohami sa rozložili, ako šášky sa rozbehli po dedinách a nedali pokoja ľuďom, ani peniaze nešanovali, platili za jedno vóto po 20—50—100 korún. Mysleli si, že náš zaostalý ľud, ktorý doteraz slepo šiel za židovskú smradlavicu, i teraz sa im klaňať bude. Aby sa im to ľahšie a istejšie podarilo, hľadali si jedného judáša, ktorý by s nimi šiel, tak slabých ľudí omámil a na Icígovskú stranu priviedol. A pomyslíte si! i našli takého. Zvedaví ste, ktože sa mohol na takú judášsku vec oddať? Ktože iný ako ten istý gazda z M., ktorý pri každej voľbe je hotový k vôli židom za judášske peniaze všetko urobiť. Ale všetky ich behanie a pokúšanie bolo marné, ani ten Judáš im nemohol pomôcť. Ľudia tunajší, ktorí už dosť stonali pod jarmom židovského notáriusa, sa teraz naraz pochlapili, a ani počuť nechceli o tom, aby zase dajaký Icík panoval nad nimi. Oni sa postavili ako múr a prelomili raz moc židovskú. Židovský kandidát menom Teichner, keď videl, že okrem Lešničanov a 11 židov nikoho nemá pri sebe, že na ostatné štyri obce: Richvald, Haligovce, Lipník a Folyvárk ani rátať nemôže, v tú noc pred voľbou o 11 hodine s veľkým žiaľom nad daromne rozsypanými asi 4000 korunami zúfane utekal z Lipníka a za ním všetci židia sa ztratili, tak, že sa voľba — čo sa ešte nikdy nestalo v Magure — bez žida previedla a kresťanský kandidát menom Árpád Bugsch bol vyvolený. Vyvolili sme si toho statočného a učeného evanjelika na dôkaz tohoto, že je to nie pravda, že my katolíci a ľudáci by sme nenávideli a zničiť chceli evanjelikov, my len kresťanstvo a dobrobyť ľudu chceme brániť a to zaiste aj každý statočný a veriaci evanjelik to chce.

Pri tej voľbe sa na vidom oči ukázalo prebudenie kresťanského smýšľania, lebo tu v skutku zápasilo kresťanstvo zo židovstvom. Aj v tom boji sa ako vodcovia kresťanskí zvláštne vyznačili: Pavel Gergelyi, komissár nad cestami z Lipníka, Ronchetti, feršter z Červeného Kláštora, Ladislav Lichvár gazda z Lipníka, Ondrej Kostelníčák, ktorý až zo Starej Vsi prišiel a veľmi moc pomáhal; kňazi tiež veľmi mnoho pracovali ku vydobytíu víťazstva.

Medzi obcami najkrásnejší víťazný venec zaslúžia

Richvaldčania, ktorí sú od dávna známi ako neohrození bojovníci kresťanských zásad a to na toľko, že ku nim už ani neidú židia kortešovať, aj teraz sa židovskí kandidáti ani neopovážili sa tam ukázať.

Nedali sa ale teraz zahanbiť ani ich najbližší susedia. Doteraz boli Haligovčania vykričaní ako najplanší, že sú ľudia bez všetkého citu, že oni Lebu (to je žid Goldmann z Lipníka, ktorý pred tým za deväť rokov v Haligovciach rychtáril) za pol Boha držia, že môže im kňaz povedať čo chce, keď raz Leba príde a ináč povie, už jeho slová za neomylné držia. Ale teraz skutkom dokázali Haligovčania, že ešte iskra kresťanského citu v nich žila, ktorá teraz ako opravdivý plameň kresťanskej lásky vybuchla a Lebu a s ním všetkých židov popálila na toľko, že Leba až ochorel. Sláva teda i Haligovčanom zvlášte ale ich rychtárovi Jakubovi Krissanda, ktorý sa tak mužne a charakterne držal, že so židom sa ani shovárať a na jemu ponuknuté židovské peniaze ani pozreť nechcel. Veľká je úfnosť, že sa oni od terajška vše tak šlachetne a pekne držať budú. Veľmi dobre a pekne sa držali i Lipničania, ktorým sa už tak zhnusilo nešetrné držanie sa židov, že si aj potravný spolok založiť chcú, čo by aj veľmi múdre urobili. Folvarčania už-úž boli v židovských rukách, lebo ich všetkých vraj zakúpil žid, ale v ostatný deň sa ešte predsa prebudilo v nich kresťanské svedomie a na kresťana pristali. Keď by sa židom všade tak povodilo, by potom prestali peniazmi rozhadzovať a ľudí za kupné zvieratá považovať. Smutne do-

Edvard VII. anglický kráľ.

svedčili ale Lešničania, že oni sú najslabší ľudia v celej Magure, ktorí by žida, keď im pašu sľúbi a 340 litrovú bečku s rumom vyvalí, hoc kde nasledovali. Ešte im len to chybuje, aby na židovskú vieru pristali a Lebu si za farára vyvolili. Čo že povie na to Leba (Goldmann), keď im to Jakub Hoholík, lešničian, zradí?

S ľudovým pozdravom.

Neohrozený bojovník kresťanských zásad.

Stupava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Z tej chýrnej Stupavy Vám píšem. Ale nie žalost chcem Vám sdeliť, lež o milej radosti Vás uspovedomujem. 29-ho júna neobyčajnou radosťou sa hýbalo u nás všetko, ponač veľkomožný p. Trubíni, náš milý ablegát nás navštívil. Bujari mladíci vo veľkom počte na koňoch mu išli naproti, hasiči so zvénou hudbou ho očakávali; a tie voze, ktoré ho sprevádzali, kto by bol vstave počítat?

Od najmenšieho po najväčšieho každý sa radoval, a množstvo ľudí medzi hlučným éljenovaním ho sprevádzalo pred kostol, kde reč držal o svojom účinkovaní. Priateľ-nepriateľ s veľkou náklonnosťou očúval jeho reč; lebo všetci uznajú, že p. Trubíni otcovskú lásku kojí v svojej hrudi proti svojim voličom. Jeho reč nás posilnila v tom presvedčení, že na sneme naše dobro má na srdci; a keď o jeho námahách okolo regulovania Morvay rozprával, poslucháči sa viac nemohli sdržať, i s búrlivým dlhým éljenovaním dávali na javo svoju povdačnosť.

Táto starosť jeho posilnila lásku, ktorou nášho milého ablegáta obklúčime, tak, že včul už aj mnohým liberálom sa otvorily oči. Predtým sme mali liberála pána Komlóššihó, a ten nás nepoznal prez 5 rokov, len pred novou voľbou nás navštívil s plným mešcom.

Daj by Boh, aby sa liberálom všade otváraly oči. U nás včul aj tí krutí liberáli hovoria: p. Trubíni je *naším* človekom, on je porád medzi nami, a my ho bárs-korej potrebe navštíviť môžeme.

Daj Bože, aby sme čím viac takýchto ablegátov mali!
Nech žije pán Trubíni! *Jeden učiteľ.*

Z Pudmeric.

Vysokoctený Pán Redaktor!

Ráčite nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom Kresťane.

Tešil sa každý u nás, z toho potravného spolku vtedy, keď mali byť počty z minulého roku 1901. Avšak je už dávno po tých počtoch, ba už mnohí aj nato zabudli čo sa všeličo vtedy pretriasalo. Každému sa to ľúbilo, keď sa čistý zvyšok medzi účastinárov rozdal, lež na to už niektorí neberú ohľad, aby ten spolok najväčšou ochotnosťou podporovali tak, jako predošle, že by na budúci rok mohlo sa viac percentov dostať jako doteraz.

Niektorý si myslí, že keď je len vo spolku zapísaný a má tam účasť, ktorá ešte aj tak neni vyplatená, že však ten spolok aj prez neho dobre pojde, ale milí bratkovia, tak to nepojde dobre! Ani to neni na takých pánov gazdov pekne, čo spravili 12 júna, keď sa dávala obecná polovka do árendy, keď ste pekne išli všetci s árendátorom k tomu židákovi na to dobré vínko, jako by ste ani nevedeli, že aj my máme vo spolku dobré víno. Nuž ale, keď ten Vajsko má silnejšie, lebo že ste ho tuším ani samé nemohli piť, že ste si doňho miešali kyslú vodu, aby ste ho mohli núter dostať. Je pravda, že niektorí k tomu židákovi skoro celý rok nejdú za svoj groš, ale keď by im tej kyslej vódky niekto zaplatiť chcel, potom sa už dajú odviesť.

Veru, bratkovia, takto sa nepodporuje spolok. Už kto je tomu príčina, že ten ob. výbor všetok šiel k židovi piť oldomáš, nevieme, ale nás to bolí, že naše dobré, zdravé a jako krištál čisté vínko kresťanského spolku ostalo v hanbe. No ale darmo je, jako celý svet už dnes je celý rozštemovaný, roztrasený, tak aj naša obec je na dve strany. Len to nás teší, že tých dobrých a neohrozených je o veľa väčší počet, nežli tých bojkov a slabúchov, ktorí pre strach židovský nedbali by, keby sa spolky naše bárs ešte dnes rozpadly.

Na koniec radím tym gazdom, ktorým azdaj od toho Vajsového vínečka hlava pobolieva, aby si spravily pilulky zo zelinôk, ktoré sa volajú: kresťanská láska, trpezlivosť a neohrozenosť. — Pilulky z týchto troch zelinôk spravené a jako liek užité ich zaiste vyliečia, a takito zdraví ľudia sú aj súcejší podporovať svoj vlastný majetok: kresťanský, potravný spolok.

S Bohom

Jeden občan.

Rovné.

Pochválen P. Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

S dôverou prosím slávnú Redakciu nášého «Kresťana», by ráčila týchto pár riadkov uverejniť.

Mesiace prešly a nikto ešte sa neprebudil prehovorit dačo o našom Rovném. Zdá sa mi, jako čo by už od verejnosti zabudnuté bolo, kdežto naše Rovné je vždy spomenutia hodné, už aj z toho ohľadu, že v Trenčiansku len u nás pustila sa naša ľudová strana do dost mohútneho s liberálmi potiku. Ľudová strana sa chvála Bohu vzráha u nás.

Po prvé preto, že panuje u nás pravá pobožnosť, a po druhé preto, že sú ľudia triezliví, čoho výsledok je potom taký, že kde sú ľudia pobožní, nuž tam potom aj naša ľudová strana môže vždy pevne a stále bojovať s nami a za nás.

My sme už dobre presvedčení, že len táto jedine «Ľudová strana» je, ktorá borí sa za cirkev i jej privržencov.

Teraz pripomeniem dačo o položení stavby nášho kostola.

V stavbe nášého kostola pokračujeme dost napred, tak, že úfame sa, že asnaď o dva mesiace budeme ho mať celkom hotový!

Stavbu celého kostola, tak aj vnútornosti ozdobenia podujali páni stavitelia: pp. Šamánek z Igondovu za 60.000 korún.

Prispěj nám teda k pomoci láskavej Bože, aby čo sme začali, šťastlive aj dokonali. Daj, aby sme v tomto dome žili duševne i telesne v bázni božej, aby nás požehnanie Božie udržovalo. Nedopusť, že by nám boli či vydfitefni nepriatelia alebo neviditefni na škodu! *Kostolní.*

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

Jeden Stupavan. Zprávu vašu podávame v budúcom čísle. Pekne od vás, že ste nesťažovali si napísať nám o tej udalosti. Myšlienky svoje skladáte dobre, praviťdne, ale bedlite o to, aby čím skorej zdokonálili ste sa aj mluve, bo z tohoto ohľadu máte ešte veľa pokročiť.

B. H. M. «Žiacke lósy» môžete si objednať aj na dobierku. Tieto lósy odporúčame každému, i Vám, lebo čistý výnos z nich nedostanú židia ale jeden nový ústav, v ktorom sa žiaci prísno nábožensky vychovávajú.

K. Čičkanik Žilina Keď myslíte, že Vám príliš velikej porcie namerali, probujte obrátiť sa na financdirekciu o zníženie porcie. Prosbu Vám môže hoc-ko napísať v maďarčine, a financdirekcia mnohokrás skutočne zníži porciu, snáď sa to podarí aj Vám. Dopis budúčne.

H. P. Pezinok. «Listy Adiny» ten istý knihkupec má na sklade, od ktorého si tie ostatnie veci kupujete. Knižka tá stojí 2 koruny.

Mládeneč, V-Lovča. Nesmiete všetky Vaše dievky tak posudzovať lež najprv mamičky jejich, lebo príslovie ja takto môžeme si povedať: jaká Katka taká matka.

Vyslúžený drotár. Dopis je dobrý, len v tom je chyba, že vy obvinujete a posudzujete ľudí Vašich susedných obcí, to uverejniť nemôžeme.

Gustáv M. V. B. Administrácia naša Vám odpovie.

K. F. Malý Hron. Knižočky tie v Budapešti nedostať, ale objednať si ich od J. Gašparik, knihkupec Turócz-Szt.-Márton.

Ján Vdovka Báseň Vaša o p. Zaoskovi sa podarila. Musíte mnoho dobrých básni čítať, potom budete dobre veršovať. Odporúčame Vám básne Sládkovičové.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a

utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 350 hal.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišík. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslika v Skalici. Cena 3 kor.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asíce za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi po-

učné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na tolko pokročilé, že aj roľníci budú musieť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·90—9·50 kor., peštianska 8·85 9·35 kor., z Báčky 8·85 kor., banátská 8·75—9·20.

Jačmeň: na krm 6·15—6·15 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·40	15·10	14·80	14·70	14·00	13·60

	6	7	7½	8
	13·20	12·60	11·—	6·—

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·60 korún, hrubé 4·70 korún.

Strova: Fazula veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnavá 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lúpaný 20·——. **Šušovica** horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—. **Mak:** 26·50—28·50, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená ďatelina nová —. Lu. cerna 43·—38·—, všetko 50 klgr.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·—⁴/₁₀₀ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Tvoje svine budú tučné, hrubé a masné, ich mäso bude chutné, jestli svinský popravujúci prach od Doktora Trnkóczyho do krmu dávať budeš. Od upotrebenia jedného paklika takéhoto prachu už veľkú premenu možno zbadáť, cena jedného paklika s úpravou potrebovania 50 hal., 5 paklikov 2 koruni, k dostaniu je v každom kupectve, keď nie, tak po pošte v lekárni Trnkóczyho v Lajbachu, Krain, u tohto posledného sú k dostaniu: Doktora Trnkóczyho vyznačené žalúdočkové kvapky, (tieto sú také, jako Maria-Cellské kvapky, Balsam, Žaludkový liker, kapusné víno atď, (1 fl. 40 hal), 6 fl-2 koruni, pilulky, k prehnaniu a k čisteniu žalúdka 1 škat. 42 hal., 6 škat. 2 kor. 10 hal. Kaškanie, plúca a prsia čistenia 1 fl. 56 hal., 6 fl. 5 kor. Lámka, pichanie kostí alebo krče 1 fl. 1 kor., 6 fl. 4 kor. 50 hal., Otlakový flajster 1 fl. 80 hal., 6 fl. 3 kor. 50 hal.; Čistujúce a poľahčujúce the (čaj) 1 pak. 1 kor., 5 pak. 4 kor.

— Denné poďakujúce pripisi, aj od doktorov chvalia tento liek. —

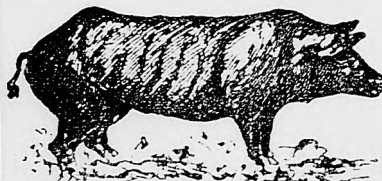
Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. **Leopolda Borossy-ho**, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.) *

Ako som už viaceráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti
dúlu sviň,

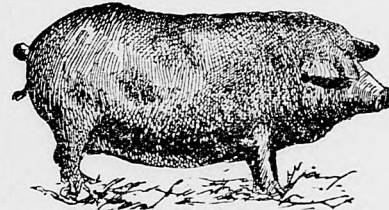
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej: výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaní, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenty svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek ne-duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená viavosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako

dobrodenie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine

Kathreinerová
Kneipp-sladová káva

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostýcha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľ'ky a
nahraditeľ'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná.

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predávaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

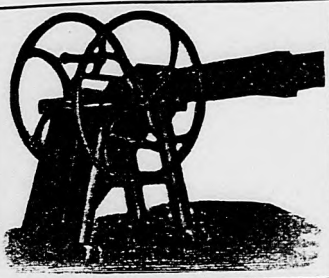
Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozodsiela franko.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s ocelovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, **brány**. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **Bytči** (Nagy-Bittse).

36—4

Najväčšia dielňa sveta na kosity,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosity.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšpomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť **darom a vyplatene** zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosity budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — **Shromažditelom výhody!** — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej-kosity sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši.
1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu.
Kladivko a penka 1 kor. 70 halierov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

————— Každý nech si žiada cenník na dopisnici. —————